

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра соціальної роботи та реабілітації

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Інна САВИЦЬКА

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри соціальної роботи
та реабілітації
протокол №3 від “26”03.2025 р.
Завідувач кафедри _____ Ірина Сопівник

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОПП «Соціальна робота»
_____ Інна Осадченко

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«МЕДИКО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Галузь знань 23 Соціальна робота
Спеціальність І01 Соціальна робота та консультування
Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»
Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний
Розробники: Григоренко Т.В., доктор філософії, доцент
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

«Медико-етичні аспекти соціальної роботи»

Освітній компонент «Медико-етичні аспекти соціальної роботи» є вибіркоким (цикл спеціальної (фахової) підготовки).

Основними завданнями курсу є:

- ознайомити студентів із базовими етичними принципами в соціальній роботі, сформулювати уявлення про права людини, особливо у сфері охорони здоров'я та соціального захисту.
- навчити розпізнавати етичні конфлікти у професійній діяльності та шукати шляхи їх вирішення, вивчити стандарти міжпрофесійної взаємодії в медико-соціальному середовищі, розвинути вміння застосовувати етичні норми при роботі з вразливими групами населення.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	І01 Соціальна робота та консультування	
Освітня програма	Соціальна робота	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3	
Семестр	5	
Лекційні заняття	45 год.	6год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	4год.
Лабораторні заняття	- год.	год.
Самостійна робота	120 год.	200 год.
Індивідуальні завдання	- год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою курсу є медико-етичні засади взаємодії соціального працівника з особами, які мають хронічні захворювання, людьми похилого віку, людьми в кризових ситуаціях, а також з медичними установами та міждисциплінарними командами.

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК 11.**

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного) (**ФК 1**).
2. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання. (**ФК 9**).
3. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання. (**ФК 11**).

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

1. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. (**ПРН 3**).
2. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання. (**ПРН 7**).
3. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (**ПРН 13**).
4. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання. (**ПРН 20**).

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Етичні основи та професійні стандарти соціальної роботи в медичному середовищі														
Тема 1. Етичні засади соціальної роботи в медичному контексті		5	5	5			13	25	2				23	
Тема 2. Міждисциплінарна взаємодія в системі медико-соціальної допомоги		5	5	5			14	23					23	
Тема 3. Медико-соціальна оцінка потреб та раннє втручання		5	5	5			14	24		2			22	
Тема 4. Соціальна робота з особами з		5	5	5			13	24	2				22	

хронічними захворюваннями													
Тема 5. Підтримка сімей у кризових ситуаціях, пов'язаних зі здоров'ям		5	5	5			13	22					22
Тема 6. Гендерні, вікові та етнічні аспекти в наданні медико-соціальної допомоги		5	5	5			13	22					22
Разом за змістовим модулем 1		35	30	30			80	140	4	2			134
Змістовий модуль 2. Медико-соціальна підтримка вразливих груп населення													
Тема 7. Профілактика вигорання та емоційне здоров'я соціального працівника		10	5	5			10	24	2				22
Тема 8. Соціальна робота з людьми, які мають залежності: медико-етичний підхід		10	5	5			15	24		2			22
Тема 9. Медико-соціальна допомога людям похилого віку: етичні стандарти та індивідуальний підхід		10	5	5			15	22					22
Разом за змістовим модулем 2		60	15	15			40	70	2	2			66
Усього годин		210	45	45			120	210	6	4			200
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин													

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етичні засади соціальної роботи в медичному контексті	5
2	Тема 2. Міждисциплінарна взаємодія в системі медико-соціальної допомоги	5
3	Тема 3. Медико-соціальна оцінка потреб та раннє втручання	5
4	Тема 4. Соціальна робота з особами з хронічними захворюваннями	5
5	Тема 5. Підтримка сімей у кризових ситуаціях, пов'язаних зі здоров'ям	5
6	Тема 6. Гендерні, вікові та етнічні аспекти в наданні медико-соціальної допомоги	5
7	Тема 7. Профілактика вигорання та емоційне здоров'я соціального працівника	5
8	Тема 8. Соціальна робота з людьми, які мають залежності: медико-етичний підхід	5
9	Тема 9. Медико-соціальна допомога людям похилого віку: етичні стандарти та індивідуальний підхід	5
Разом		45

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Етичні засади соціальної роботи в медичному контексті	5
2	Тема 2. Міждисциплінарна взаємодія в системі медико-соціальної допомоги	5
3	Тема 3. Медико-соціальна оцінка потреб та раннє втручання	5
4	Тема 4. Соціальна робота з особами з хронічними захворюваннями	5
5	Тема 5. Підтримка сімей у кризових ситуаціях, пов'язаних зі здоров'ям	5
6	Тема 6. Гендерні, вікові та етнічні аспекти в наданні медико-соціальної допомоги	5
7	Тема 7. Профілактика вигорання та емоційне здоров'я соціального працівника	5
8	Тема 8. Соціальна робота з людьми, які мають залежності: медико-етичний підхід	5
9	Тема 9. Медико-соціальна допомога людям похилого віку: етичні стандарти та індивідуальний підхід	5
Разом		45

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	1. Аналіз етичного кодексу соціального працівника: міжнародний та український контекст	12
2	2. Випадки порушення етичних норм у соціальній та медичній практиці: аналіз і шляхи вирішення	12
3	3. Форми взаємодії соціального працівника з медичними установами: приклади з практики	12
4	4. Рання діагностика соціальних проблем: роль соціального працівника	12
5	5. Розробка кейсу підтримки з хронічним захворюванням (індивідуальний підхід)	12
6	6. Складання плану підтримки родини в ситуації тяжкої хвороби одного з членів	12
7	7. Гендерна чутливість у соціальній роботі: аналіз прикладів з практики	12
8	8. Розробка інтерв'ю/анкетування для виявлення потреб літніх людей у медико-соціальній сфері	12
9	9. Етичні виклики в роботі з людьми, які мають залежності: аргументований аналіз	12
10	10. Профілактика професійного вигорання: розробка індивідуального плану самопідтримки	12
Разом		120

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;

- співбесіда;
- тестування;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання.

- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму

1. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Етичні основи та професійні стандарти соціальної роботи в медичному середовищі		
П.р.1. Етичні засади соціальної роботи в медичному контексті	ПРН 3,7,13,20 Ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв’язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв’язання, в тому числі на етапі раннього втручання.	9
С.р.1 Аналіз етичного кодексу соціального працівника: міжнародний та український контекст		5
П.р.2. Міждисциплінарна взаємодія в системі медико-соціальної допомоги		9
Ср 2 Випадки порушення етичних норм у соціальній та медичній практиці: аналіз і шляхи вирішення		5
П.р 3. Медико-соціальна оцінка потреб та раннє втручання		9
С.р.3 Форми взаємодії соціального працівника з медичними установами: приклади з практики		5
П.р 4. Соціальна робота з особами з хронічними захворюваннями		9
С.р.4 Розробка кейсу підтримки з хронічним захворюванням (індивідуальний підхід)		5
П.р.5. Підтримка сімей у кризових ситуаціях, пов'язаних зі здоров'ям		9
С.р.5 Складання плану підтримки родини в ситуації тяжкої хвороби одного з членів		5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Медико-соціальна підтримка вразливих груп населення		
П.р.1. Профілактика вигорання та емоційне здоров'я соціального	ПРН 3,7,13,20 Ідентифікувати, формулювати і розв’язувати завдання у сфері соціальної	15

працівника	роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід. Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань, в тому числі на етапі раннього втручання. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.	
С.р.1 Гендерна чутливість у соціальній роботі: аналіз прикладів з практики		8
П.р. 2. Соціальна робота з людьми, які мають залежності: медико-етичний підхід		15
С.р.2 Розробка інтерв'ю/анкетування для виявлення потреб літніх людей у медико-соціальній сфері		8
П.р 3 Медико-соціальна допомога людям похилого віку: етичні стандарти та індивідуальний підхід		15
С.р 3 Етичні виклики в роботі з людьми, які мають залежності: аргументований аналіз		9
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - _____);
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

12. Рекомендовані джерела інформації

Основна:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с. ISBN 978-617-8276-43-0
2. Семидоцька Ж. Д. Здоров'я людини і сучасні біомедичні технології : навч. посібник для студентів вищ. мед. навч. закладів / Ж. Д. Семидоцька, І. О. 140 Черняко.
3. Хлебнік С. Р. Х65 Етика соціальної роботи: навчально методичний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. – 221 с.
<http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/3009/1/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8.%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87-%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

Допоміжна:

1. Біоетика: від теорії до практики. – Київ : ВД «Авіцена», 2021. – 144 с.
2. Лях, Т. Волонтерська діяльність. У В. Кремень (Ред.), Енциклопедія освіти (2-ге вид., с. 138–139). Юрінком Інтер. (2021).
3. Про волонтерську діяльність, Закон України № 3236-VI
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (2023) (Україна).